

FEDERÁLNÍ
MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ

K č.j. 012.352/84-ZPC

Příloha č. 5

Výtisk č. : 31

Počet listů: 4

V Ý Z V A

členských států Varšavské smlouvy k členským státům Severoatlantického paktu týkající se uzavření Smlouvy o vzájemném nepoužití vojenské síly a zachování mírových vztahů

V nynější složité mezinárodní situaci charakterizované dalším růstem napětí mezi státy, zejména v Evropě, narůstáním nebezpečí války, obrací se členské státy Varšavské smlouvy o přátelství, spolupráci a vzájemné pomoci - Bulharská lidová republika, Maďarská lidová republika, Německá demokratická republika, Polská lidová republika, Rumunská socialistická republika, Svaz sovětských socialistických republik a Československá socialistická republika - ke všem členským státům Severoatlantického paktu s výzvou spojit úsilí v zájmu uvolnění napětí, ozdravení politického klimatu ve vzájemných vztazích, posílení důvěry a upevnění míru pro blaho všech národů.

Členské státy Varšavské smlouvy jsou toho názoru, že tomuto cíli by odpovídalo společné projednání návrhu předloženého v pražské Politické deklaraci z 5. ledna 1963, o uzavření Smlouvy o vzájemném nepoužití vojenské síly a zachování mírových vztahů.

Smysl tohoto návrhu je znám. Členské státy Varšavské smlouvy navrhují členským státům Severoatlantického paktu vzít na sebe na vzájemném základě a smluvní formou závazek nepoužít proti sobě jako první jaderné ani konvenční zbraně a tudíž nepoužít proti sobě jako první vojenskou sílu vůbec. Tento závazek by se vztahoval na území všech účastníků smlouvy a také na jejich vojenský a civilní personál, lodě, letadla a kosmické lodě a na jiné objekty jim patřící, ať se nacházejí kdekoliv.

Bylo by možné stanovit ve smlouvě obdobný závazek o nepoužití síly členskými státy obou svazků proti třetím zemím, ať již jsou to země, s nimiž mají dvoustranné spojenecké svazky nebo nezúčastněné či neutrální země.

Podstatnou částí smlouvy by mohl být závazek států neohrožovat bezpečnost mezinárodních námořních, leteckých a kosmických komunikací, které procházejí přes oblasti, v nichž není uplatňována jurisdikce žádného státu.

Ve smlouvě by bylo možné zakotvit závazek jejích účastníků usilovat o zastavení závodů ve zbrojení, omezení a snížení výzbroje a odzbrojení. To se musí týkat jak jaderné tak i konvenční výzbroje. Smlouva by mohla obsahovat také závazek společně posoudit praktická opatření k odvrácení nebezpečí náhlého útoku. Je účelné ve smlouvě vyjádřit připravenost ke spolupráci při posílení účinnosti OSN v souladu s její Chartou.

Smlouva o vzájemném nepoužití vojenské síly a zachování mírových vztahů by samozřejmě neomezovala nezačatelné právo jejích účastníků na individuální nebo kolektivní sebeobranu v souladu s článkem 51 Charty OSN.

Smlouva by byla od samého počátku otevřena k přístupu všem dalším státům, které projeví takové přání.

Tyto a další otázky spojené s návrhem na uzavření smlouvy zaujaly významné místo při konzultacích, které se konaly v uplynulém období na dvoustranném základě mezi členskými státy Varšavské smlouvy a mnohými členskými státy Severoatlantického paktu jakož i některými dalšími zeměmi.

Ukutečnění konzultace napomohly lepšímu pochopení návrhu členských států Varšavské smlouvy. Tyto státy přihlížejí současně k tomu, že pokud jde o návrh jako celku i jeho jednotlivé prvky, existují různé názory a představy, které by měly být odpovědně posouzeny. Vše to svědčí o nutnosti prohloubit dialog o návrhu na uzavření Smlouvy o vzájemném nepoužití vojenské síly a zachování mírových vztahů. Členské státy Varšavské smlouvy jsou k tomu připraveny.

Vyzývají, aby byl učiněn nový krok v projednávání návrhu smlouvy - přistoupit ke konzultacím na mnohostranném základě. Jsou přesvědčeny, že právě na mnohostranném fóru je možno nejdůkladněji posoudit názory každého z účastníků tohoto fóra, kolektivně zvážit všechny úvahy a přístupy jak k myšlence návrhu, tak i k jeho jednotlivým částem. Zkušenosti z celé řady mnohostranných fór, na kterých byly a jsou projednávány složité problémy evropské bezpečnosti to přesvědčivě potvrzují.

Účastníky takových konzultací by mohly být členské státy Varšavské smlouvy a členské státy NATO a také všechny další zainteresované evropské státy. Předmětem konzultací by mohla být jak vlastní myšlenka navrhané smlouvy, tak i její základní komponenty.

V průběhu konzultací by bylo n. j. možné věnovat pozornost takovým otázkám jako obsah a rozsah možných závazků smlouvy, jejich vztah k závazkům vyplývajícím z Charty OSN, z Helsinského závazného akta a z dalších dvoustranných a mnohostranných dohod a smluv, spolupráce při zajištění plnění závazků vyplývajících ze smlouvy.

Pokud se týká charakteru mnohostranných konzultací, vycházejí členské státy Varšavské smlouvy z toho, že jejich účastníci budou moci přistoupit ihned k projednání zásadních otázek nebo, jestliže členské státy Severoatlantického paktu dávají přednost jednat postupně, bude možno začít s posouzením rámce a způsobu dalšího projednání těchto otázek.

Pokud jde o způsob provedení mnohostranných konzultací, vědomí místa jejich uskutečnění, jsou členské státy Varšavské smlouvy toho názoru, že o tom je možné dohodnout se bez zvláštních potíží.

Členské země Varšavské smlouvy jsou samozřejmě připraveny pokračovat ve výměně názorů o svém návrhu na stockholmské Konferenci o opatřeních k posílení důvěry a bezpečnosti a o odzbrojení v Evropě a také na dvoustranném základě se všemi zainteresovanými státy.

Národy Evropy, národy světa očekávají reálné činy v zájmu míru, bezpečnosti, odstranění hrozby jaderné katastrofy. Právě v tomto duchu se členské státy Varšavské smlouvy obracují s touto výzvou k členským státům Severoatlantického paktu a věří v pozitivní odpověď.